

Kuluttaja arvostaa luomua, mutta vain osa on valmis maksamaan siitä

Jarkko K. Niemi, Katja Lähtinen, Minna Väre (Luke)

Published at: Suomen Siipikarja 09/2021.

Vaihtoehtoiset kananmunien ja broilerin tuotantomuodot kiinnostavat ja ainakin osa kuluttajista on halukkaita maksamaan lisähintaa luomutuotteista ja ulkona pidetyn siipikarjan tuotteista. Kuluttajilla on näistä tuotantotavoista melko myönteinen mielikuva, vaikka he tuntevat niitä heikosti.

Kuluttajien näkemyksiä ja maksuhalukkuutta sekä siipikarjan ja sikojen luomu- ja ulkokasvatuksesta että eläinten hyvinvoinnista selvitettiin tämän vuoden helmikuussa toteutetulla kyselyllä. Kyselyyn vastasi yhteensä 3601 henkilöä Suomesta, Ranskasta, Romaniasta, Italiasta, Saksasta, Tanskasta, Belgiasta, Alankomaista ja Iso-Britanniasta.

Kyselyn perusteella kuluttajien suhtautumisessa erilaisiin tuotantotapoihin ja heidän ostokäyttäytymisessään on maiden välisiä eroja. Kaikissa yhdeksässä maassa oli vastaajia, joille eläinten hyvinvointi oli tärkeää, että vastaajia, joille se ei ollut kovinkaan tärkeää.

Luomua arvostetaan

Mielikuvia eri tuotantotavoista selvitettiin tuotannon ominaisuuksia mahdollisesti kuvaavien toimenpiteiden ja laatuominaisuuksien avulla. Selvästi suurempi osuus vastaajista piti siipikarjan luomutuotantoa hyvänä, miellyttävänä, arvokkaana, turvallisena ja eettisenä kuin tavanomaista tuotantoa. Ulkokasvatus, joka ei ole luomua, sijoittui arvostuksissa näiden kahden tuotantotavan väliin, joskin ero luomuun oli joissain ominaisuuksista pieni. Tavanomainen tuotanto koettiin kuitenkin käyttökelpoisemmaksi kuin luomu tai ulkokasvatus. Kysymyksestä riippuen 20-30 % vastaajista sijoitti tuotantotavat arvoasteikon keskelle, mikä viittaa siihen, että heillä ei ollut voimakasta mielipidettä tuotantotavoista.

Sekä ulkokasvatus että tavanomainen tuotanto jakoivat mielipiteitä eri maissa. Suomessa luomutuotantoon ja ulkokasvatukseen suhtautui myönteisesti noin kaksi kolmasosaa vastaajista, ja tavanomaiseen tuotantoon karkeasti laskien runsas neljännes vastaajista. Myös muissa maissa arvostukset olivat saman suuntaisia, mutta luomu- ja ulkokasvatuksen arvostuksessa oli enemmän eroa kuin Suomessa.

Myönteisimmin sekä tavanomaiseen että luomu- ja ulkokasvatukseen suhtauduttiin Romaniassa (60-80 % vastaajista ilmaisi ”myönteisiä” arvoja). Suomalaiset luottivat tavanomaisen tuotannon turvallisuuteen enemmän kuin muiden maiden vastaajat keskimäärin.

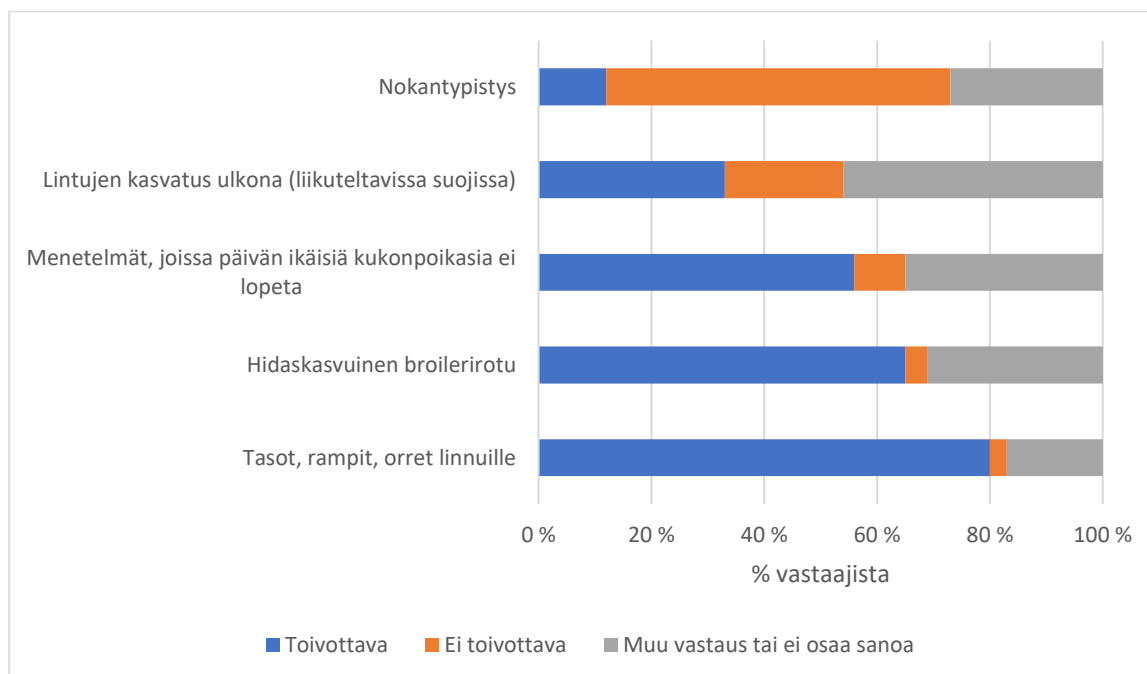
Hyvinvointi osana tuotantotapaa

Vastaajilta kysyttiin, miten toivottavina tai epätoivottavina he pitävät 16 erilaista eläinten hyvinvointiin vaikuttavaa käytäntöä siipikarjan ulkokasvatuksessa ja luomutuotannossa. Muihin maihin verrattuna huomattavasti suurempi osuus vastaajista piti Suomessa toivottavana säänsuojaa ja luonnonoloihin sopivia tuotantorakennuksia, joissa on parannettu lämpötila, ilmanlaatu ja

ilmankosteus, ja epätoivottavana sitä, että lintuja pidettäisiin ainoastaan ulkona. Suomessa vastaajat pitivät muita maita useammin toivottavana myös pehkun laadun parantamista, luontaisen käyttäytymisen mahdollistamista ja lisätilan tarjoamista linnuille. Suomalaiset suhtautuivat myönteisesti myös korkeamman tuottajahinnan käyttöön keinona kannustaa tuottajia parantamaan eläinten hyvinvointia.

Eläinten lääkitsemättä jättämiseen ja nokantypistykseen suhtauduttiin Suomessa muita maita kriittisemmin. Nokan typistystä piti epätoivottavana yli 60 % ja toivottavana vain pieni osa suomalaisvastaajista. Tämä voi kertoa myös siitä, että kuluttajat ovat tiedostaneet, että nokantypistys ei ole Suomessa sallittua.

Tuotantomenetelmää, jossa munantuotantoketjussa syntyviä kukonpoikia ei lopeteta, piti toivottavana lähes 60 % suomalaisvastaajista. Osuus oli pienempi kuin Saksassa ja Ranskassa, jossa asia on ollut laajemmin esillä. Näitä menetelmiä ovat kananmunien sukupuolilajittelu ennen kuoriutumista ja kukonpoikasten kasvattaminen lihaksi.

Kuva 1. Eräiden siipikarjatuotannossa mahdollisten toimintatapojen toivottavuus kyselyn suomalaisten vastaajien keskuudessa.

Valtaosa valmis maksamaan lisähintaa

Kyselyn pohjalta tunnistettiin kaksi kananmunien, sian- ja siipikarjanlihan ostopäätökseen vaikuttavaa vastaajaryhmää. Ensimmäisessä ryhmässä ostopäätökseen vaikuttivat eniten tuotteen puhtaus, maku, tuotemerkki, pakkaus, käyttötarkoitus ja ostopaikka. Lisäksi tässä ryhmässä tuotteen hinta vaikutti merkittävästi kananmunien ostopäätökseen. Toiselle ryhmälle tärkeitä ominaisuuksia olivat eläinten hyvinvointi, tuotantotapa sekä tuotteen alkuperä.

Noin kolme neljäsosaa suomalaisvastaajista oli valmis maksamaan lisähintaa luomu- tai ulkokasvatuksen tuotteista. Kuitenkin vain alle kolmannes vastaajista oli valmis maksamaan

luomutuotteista, ja vajaa neljännes vastaajista ulkokasvatuksen tuotteista, yli kymmenen prosentin lisähintaa. Maksuhalukkuus oli Suomessa hieman pienempi kuin muissa maissa keskimäärin.

Sosiaalinen media ei herätä luottamusta

Tutkimusten mukaan kuluttajien tietämys kotieläintuotannon tuotantotavoista vaihtelee ja asiatiedon lisäämiselle on tarvetta. Myös tämän kyselyn vastauksista ilmeni kuluttajien kirjava tietotaso. Monessa tuotantotapaa koskeneessa kysymyksessä jopa kolmannes vastaajista ei joko ilmaissut selvää kantaa tai ei osannut sanoa mielipidettään tuotantotavasta.

Suomalaiset luottivat eläinten hyvinvointia koskevan tiedon lähteinä eniten eläinlääkäreihin, yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin ja viranomaisiin. Näihin luotettiin Suomessa enemmän kuin muissa kyselyn maissa. Seuraavaksi luotettavimpia tietolähteitä olivat Suomessa viljelijät ja kuluttajajärjestöt. Selvästi vähiten luotettiin sosiaaliseen mediaan, jonka luottamus tiedonlähteenä oli Suomessa erityisen heikko. Myös ystävät, työtoverit ja sukulaiset olivat tiedonlähteen luotettavuudeltaan listan häntäpäässä.

Vaikka lisätietoa siipikarjan luomu- ja ulkokasvatuksesta vastasi suoraan kaipaavansa vain noin kolmasosa vastaajista, on monikanavaiselle tiedonvälitykselle tarvetta.

Kysely oli osa PPILOW-hanketta (hankenumero 816172), joka on saanut rahoitusta Euroopan Unionin Horisontti 2020-tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta.

Kainalojuttu (TÄMÄ ON LYHENNELMÄ AIEMMASTA JUTUSTA. Voi olla kainalona tällaisenaan tai lyhennettynä, mikäli mahtuu mukaan):

PPILOW-hankkeessa tutkitaan ja kehitetään siipikarjan ja sikojen hyvinvointia luomutuotannossa ja laajaperäisessä ulkokasvatuksessa. Ranskalaisen INRAE-tutkimuslaitoksen vetämä ja 23 eurooppalaisen tahon 9 eri maassa toteuttama viisivuotinen hanke on saanut rahoitusta EU:n Horisontti 2020-tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta. Suomesta hankkeeseen osallistuu Luonnonvarakeskus (Luke). Lisäksi Siipikarjaliiton toiminnanjohtaja Hanna Hamina on mukana hanketta neuvovassa sidosryhmäpaneelissa.

Kotieläinalan toimijoilla on keskeinen rooli hankkeessa. Hankkeessa huomioidaan sekä kansalaisten odotukset että elintarvikemarkkinat. Luken vetämässä työpaketissa pyritään muun muassa tutkimustiedon, ryhmäkeskusteluiden, kyselyiden ja taloudellisten laskelmien avulla tunnistamaan siipikarjan hyvinvointiin ulkokasvatuksessa ja luomutuotannossa liittyviä haasteita sekä selvittämään alan toimijoiden näkemyksiä siitä, miten lintujen hyvinvointia voidaan edistää.

Lisätietoja Poultry and Pig Low-input and Organic production systems' Welfare-hankkeesta nettisivuilta: <https://www.ppilow.eu/>